

Agnieszka Jurczak

Streszczenie pracy doktorskiej **„Kapitał społeczny i kulturowy młodzieży polonijnej na przykładzie Fundacji im. Wł. Reymonta w Kanadzie”**

Głównym celem podjętego w rozprawie projektu badawczego było uzyskanie odpowiedzi na pytanie o to, jaki jest kapitał społeczny i kulturowy młodzieży polonijnej w Kanadzie, w porównaniu kapitałem społecznym i kulturowym, który posiada młodzież współpracująca z Fundacją im. Wł. Reymonta, a także empiryczna weryfikacja tezy zakładającej, że wspomniana młodzież polonijna współpracująca z organizacją imienia Noblisty posiada wyższy kapitał społeczny i kulturowy, niż młodzież polonijna, która z nią nie współpracuje. Aby zrealizować to założenie, przeprowadzono socjologiczne badania ilościowe na próbie 304 osób polskiego pochodzenia w wieku od 11 do 35 lat, które zamieszkują w Kanadzie. Wykorzystano przy tym internetowy kwestionariusz ankiety umieszczony w sieci za pomocą narzędzia Formularze Google. Trzeba podkreślić, że dotarcie do wskazanej grupy badawczej było niezwykle skomplikowane, ale udało się dzięki wsparciu instytucji zrzeszających Polaków w Kanadzie oraz wielu indywidualnym ludziom dobrej woli, którzy przy wykorzystaniu metody kuli śniegowej, znajdowali nowych respondentów.

Kapitał społeczny osób badanych przeanalizowano, uwzględniając trzy czynniki, pochodzące z koncepcji tego zasobu autorstwa Roberta Putnama: zaufanie, normy i wzajemne powiązania. Zgromadzony materiał badawczy oraz przeprowadzone testy statystyczne pozwoliły stwierdzić, że zaufanie decyduje o charakterze relacji nawiązywanych przez respondentów, normy społeczne pełnią natomiast funkcję regulatora ładu i harmonii, które z kolei przekładają się na istniejący porządek społeczny, a nawiązywane przez badanych relacje nie są bez znaczenia w kontekście zwiększania sprawności systemu społecznego, w którym funkcjonują ankietowani. Czynniki te, wespół ze współpracą osób badanych z Fundacją im. Wł. Reymonta, jako swoistego podmiotu ułatwiającego dostęp do cenionych zasobów, przyczyniają się do wzrostu zasobów kapitału społecznego osób badanych.

Natomiast kapitał kulturowy został w rozprawie opisany poprzez jego trzy formy zaczerpnięte z teorii Pierre'a Bourdieu i wzbogacone jednocześnie uwagami Wojciecha Świątkiewicza: kapitał w formie inkorporowanej, zobiektywizowanej i

zinstytucjonalizowanej. Wcielona forma tego kapitału sprawia, że jednostka zyskuje świadomość kodów kulturowych, dzięki którym posiada ogólne obycie w różnych sytuacjach społecznych, forma uprzedmiotowiona związana jest z nadaniem określonych zasobów ekonomicznych, natomiast forma zinstytucjonalizowana to posiadanie kompetencji, poświadczonych zazwyczaj różnego rodzaju zaświadczeniami, które sprawiają, że osoby badane są sytuowane na wyższym szczeblu drabiny stratyfikacyjnej. Ważną rolę w tych kontekstach odgrywa również współpraca z Fundacją im. Wł. Reymonta, która, podobnie jak trzy wspomniane formy, ułatwia dostęp do zasobów kapitału kulturowego i sprawia, że jest on powiększany.

Poczynione w rozprawie konstatacje pozwoliły także zweryfikować hipotezy badawcze szczegółowe dotyczące obu kapitałów. Na podstawie analizowanych pytań z wykorzystanego w pracy kwestionariusza ankiety, stwierdzić można, że kobiety nie zawsze posiadają wyższy kapitał społeczny lub kulturowy niż mężczyźni. Chociaż język jest ważnym elementem obu badanych kapitałów, nie zawsze jest też tak, że respondenci, którzy wypełnili kwestionariusz ankiety w wersji anglojęzycznej, mają wyższy kapitał społeczny lub kulturowy, niż ci, którzy skorzystali z narzędzia badawczego w wersji polskojęzycznej. Również opinia jakoby zawsze należało przestrzegać norm społecznych, nie warunkuje jednocześnie każdorazowo wyższego kapitału społecznego lub kulturowego. Przeprowadzona analiza statystyczna zebranego materiału empirycznego, pozwoliła również wykazać, że respondenci, którzy byli beneficjentami stypendium Fundacji im. Wł. Reymonta, częściej posiadają wyższy kapitał społeczny i kulturowy.

Tym samym, potwierdzono też, że młodzież polonijna współpracująca z organizacją imienia Noblisty w Kanadzie posiada wyższy kapitał społeczny i kulturowy, niż młodzież polonijna, która ze wspomnianą instytucją nie współpracuje. Badania socjologiczne pokazały również, że kapitał społeczny osób badanych jest relatywnie wyższy niż ich kapitał kulturowy. Zainspirowały także do postawienia nowych pytań i poszukiwania na nie odpowiedzi w ramach kolejnych analiz socjologicznych i nie tylko.